

Nader onderzoek Landsmeerderdijk 138

Onderzoek naar gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen

projectnummer 417627
definitief
16 oktober 2017

Understanding today.
Improving tomorrow.

Nader onderzoek Landsmeerderdijk 138 Amsterdam

Onderzoek naar gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen

projectnummer 417627

definitief
16 oktober 2017

Auteurs
MG Bertholet (E.C.O. Logisch)
SCHJ van Eijk

Opdrachtgever
CroonenBuro5
Postbus 40
4900 AA Oosterhout Nb

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
18-10-2017	definitief	ML Braad	E Matla

Inhoudsopgave

		Blz.
1	**Inleiding**	**1**
1.1	Aanleiding	1
1.2	Voorgestane ontwikkeling	1
2	**Methode**	**2**
2.1	Huismus	2
2.2	Gierzwaluw	2
2.3	Vleermuizen	2
2.3.1	Zomer- en kraamverblijven	2
2.3.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	3
2.3.3	Winterverblijfplaatsen	3
2.3.4	Vliegroutes en foerageergebieden	3
2.3.5	Overzicht inventarisaties	3
3	**Resultaten**	**4**
3.1	Algemeen	4
3.2	Huismus	4
3.3	Gierzwaluw	4
3.4	Vleermuizen	4
3.4.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	4
3.4.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	4
3.4.3	Winterverblijfplaatsen	5
3.4.4	Vliegroutes en foerageergebieden	5
3.4.5	Belang projectgebied	5
4	**Conclusies en aanbevelingen**	**7**
4.1	Conclusies onderzoek	7
4.2	Aanbevelingen	7
5	**Bronnen**	**8**

Bijlage I. Onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens een ruimtelijke ingreep uit te voeren in het projectgebied “Landsmeerderdijk 138” te Amsterdam. Het projectgebied betreft een gebouw met daaromheen bestrating, caravans, oude auto’s, enkele bomen, struweel en vaatplanten en een perceel waar het bedrijf DEG steigerverhuur & montage is gevestigd.

In ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is.

In juni 2017 is door Croonenburo5 een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan ecologie. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Een nader onderzoek is uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het nader onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 Voorgestane ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens de bebouwing in het projectgebied te amoveren, de steigermaterialen en de keet van het bedrijf DEG, caravans en oude auto’s te verwijderen, bomen en struweel te kappen. Het projectgebied zal bouwrijp klaar worden gemaakt, waarna 17 nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd.

2 Methode

2.1 Huismus

Het onderzoek naar de nestlocaties van de huismus wordt normaliter onderzocht middels een inventarisatie welke is gebaseerd op het kennisdocument huismus (BIJ12, 2017). De onderzoeksperiode 1 april tot en met 15 mei was in 2017 niet meer haalbaar. De quickscan heeft echter plaatsgevonden binnen de periode 1 april tot en met 20 juni (BIJ12, 2017). Hierbinnen is minimaal één waarneming in potentieel broedbiotoop nodig om een nestlocatie aan te tonen. De huismus is op 12 juni 2017 niet aangetroffen in het projectgebied.

Tijdens het nader onderzoek heeft in de maand juni één bezoek van een uur aan het projectgebied plaatsgevonden om eventuele nestlocaties van de huismus vast te stellen. Uitsluiten is op basis van de periode niet geheel mogelijk. Het bezoek is vanaf minimaal één uur na zonsopkomst uitgevoerd. Daarnaast is er tijdens de overige onderzoeken aandacht besteedt aan de aanwezigheid van de huismus. In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisatie en de weersomstandigheden.

2.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd volgens het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017) en bestaat uit drie bezoeken vanaf circa één uur voor zonsondergang in de periode 1 juni – 15 juli. In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijk aanwezige functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk groene bureau's, 2017). De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er is gewerkt met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software. In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.3.1 Zomer- en kraamverblijven

In de periode 15 mei – 15 juli is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee ronden, waarvan er

één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere inventarisatieronde heeft 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.3.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 15 augustus – 15 september zijn twee inventarisatieronden van twee uur uitgevoerd, om paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op mogelijk zwermgedrag van de aangetroffen soorten.

2.3.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de quickscan op 12 juni 2017 is onderzoek gedaan naar geschikte overwinteringslocaties voor vleermuizen in het gebouw. Hierbij zijn geen uitermate geschikte potentiële massawinterverblijven aangetroffen. De ruimtes tussen de muren en de houtenbeplating kunnen fungeren als winterverblijf. De ruimtes waar de vleermuizen mogelijk in wegkruipen in de winterperiode zijn zeer lastig te onderzoeken middels een inpandige controle. Voor het onderzoek naar winterverblijven van vleermuizen is daarom tijdens de inventarisaties in de paarperiode aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

2.3.4 Vliegroutes en foerageergebieden

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

2.3.5 Overzicht inventarisaties

In Tabel 2.1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van de onderzoeken naar de huismus, gierzwaluw en vleermuizen. De inventarisaties zijn uitgevoerd door D. Alberts, M.M.C. Neefjes MSc. en M.G. Bertholet.

Tabel 2.1. Overzicht onderzoeksdata en weersomstandigheden.

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
21-06-2017	21:00 – 22:30	Gierzwaluw	Nestlocaties	Bewolkt, windkracht 2, 23 °C
21-06-2017	22:05 – 00:05	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Bewolkt, windkracht 2, 23 °C
22-06-2017	08:00 – 09:00	Huismus	Nestlocaties	Half bewolkt, windkracht 2, 22 °C
01-07-2017	21:00 – 22:30	Gierzwaluw	Nestlocaties	Bewolkt, windkracht 3, 16 °C
11-07-2017	21:00 – 22:30	Gierzwaluw	Nestlocaties	Half bewolkt, windkracht 3, 17 °C
28-07-2017	03:55 – 05:55	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Zwaar bewolkt, windkracht 4, 15 °C
22-08-2017	04:35 – 06:35	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Bewolkt, windkracht 2, 17 °C
12-09-2017	22:30 – 00:30	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Half bewolkt, windkracht 4, 14 °C

3 Resultaten

3.1 Algemeen

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw aangetroffen. In het bramenstruweel aan de noordzijde van het projectgebied zijn enkele foeragerende individuen van de huismus waargenomen. Tijdens het vleermuisonderzoek zijn enkele individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 1 zijn de resultaten van de onderzoeken op kaart weergegeven.

3.2 Huismus

In het projectgebied zijn geen broedlocaties van de huismus aangetroffen. In het bramenstruweel aan de noordzijde van het projectgebied zijn enkele individuen van de huismus waargenomen. De huismus maakt gebruik van het bramenstruweel om te foerageren en te schuilen. Het foerageergebied van de huismus staat weergegeven met een gele cirkel op de kaart in Bijlage 1. Er zijn geen individuen van de huismus op of rondom de te amoveren bebouwing waargenomen. Nestlocaties van de huismus kunnen niet worden uitgesloten, maar worden niet verwacht en er zijn geen (sporen van) nesten aangetroffen.

3.3 Gierzwaluw

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen. Er zijn boven het projectgebied ook geen overvliegende individuen van de gierzwaluw waargenomen. Buiten het projectgebied vlogen er op hoge afstand een aantal individuen van de gierzwaluw over. De gierzwaluw maakt geen gebruik van het projectgebied en maakt dus geen gebruik van de bebouwing als nestlocatie.

3.4 Vleermuizen

3.4.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In het projectgebied zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen aangetroffen. In deze periode zijn er in het projectgebied twee foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Er is één passerend individu van de gewone dwergvleermuis waargenomen.

3.4.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen aangetroffen. Buiten het projectgebied zijn twee baltsende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze individuen

vertoonden geen binding met de bebouwing in het projectgebied. In deze periode zijn er in het projectgebied drie foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen.

3.4.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inventarisaties in het paarseizoen is er geen zwermgedrag waargenomen bij eventuele winterverblijfplaatsen.

3.4.4 Vliegroutes en foerageergebieden

In het projectgebied zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen waargenomen. Er is slechts één passerend individu van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Het betreft hier geen essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis, omdat het slechts één individu betrof. Daarnaast is er bij dit individu ook geen relatie met de bebouwing in het projectgebied waargenomen.

In het projectgebied zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Het foerageergebied bevindt zich met name boven en langs de groenstructuren en wordt door enkele individuen benut. Het terrein van het bedrijf DEG steigerverhuur & montage is de gehele avond en nacht verlicht met enkele bouwlampen. Dit maakt dit deel van het projectgebied mogelijk ongeschikt als foerageergebied voor vleermuizen, die doorgaans lichtschuw zijn.

3.4.5 Belang projectgebied

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In Tabel 3.1 is weergegeven welke functie is aangetroffen en wat het belang van het projectgebied is voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Tabel 3.1. Soorten en het belang van het projectgebied.

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie	Belang
Artikel 3.1 (VR)	Algemene broedvogels	*n.v.t.*	nestlocaties	gering
Artikel 3.1 (VR)	Huismus	*Passer domesticus*	foerageergebied	gering
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	*Pipistrellus pipistrellus*	foerageergebied	gering

De bomen en struweel bieden geschikt habitat voor algemene broedvogels om tot broeden te komen. Er zijn in de directe omgeving voldoende groenstructuren aanwezig welke alternatieve nestlocaties bieden voor algemene broedvogels. Het belang van de bomen en struweel in het projectgebied is daarom van gering belang voor deze soorten.

Het aangetroffen foerageergebied van de huismus in het bramenstruweel aan de noordzijde van het projectgebied is van gering belang voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. De groenstructuren in de directe omgeving bieden eveneens geschikt habitat voor de huismus om te foerageren.

Het aangetroffen foerageergebied is voor de gewone dwergvleermuis van gering belang voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Er zijn slechts enkele individuen van de gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Deze individuen foerageerden voornamelijk boven de groenstructuren in het projectgebied. Er zijn voldoende groenstructuren aanwezig in de directe omgeving om als foerageergebied te dienen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies onderzoek

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw aangetroffen. In het bramenstruweel aan de noordzijde van het projectgebied zijn enkele foeragerende individuen van de huismus waargenomen. Er zijn in het projectgebied ook geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In het projectgebied zijn slechts enkele foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze individuen foerageren voornamelijk boven en langs de groenstructuren in het projectgebied. Er zijn voldoende groenstructuren aanwezig in de directe omgeving om als foerageergebied te dienen. Er worden geen negatieve effecten op het aanwezige foerageergebied verwacht.

Er is geen bezwaar inzake de Wet Natuurbescherming om de geplande sloopwerkzaamheden uit te voeren. De zorgplicht geldt echter voor alle in het wild levende dieren. Het is daarom aan te bevelen de werkzaamheden voor zover mogelijk in één richting uit te voeren waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kan vluchten.

4.2 Aanbevelingen

Er worden geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht door uitvoering van de geplande werkzaamheden. Het verdient wel de aanbeveling om onderstaande punten in acht te nemen bij de uitvoering van het project.

In het projectgebied is een foerageergebied van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Daarom dient er in de actieve periode van vleermuizen (globaal maart t/m november) nachtelijke lichtverstoring te worden voorkomen.

Het is wenselijk de verlichting aan de gevels van de geplande nieuwbouwwoningen te minimaliseren. Dit kan worden gerealiseerd door de verlichting te voorzien van een naar beneden gericht armatuur zodat er weinig lichtuitstraling naar de omgeving wordt geproduceerd. Te veel lichtuitstraling kan voor verstoring zorgen van het aanwezige foerageergebied van vleermuizen in het projectgebied.

5 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument huismus.

BIJ12, 2017. Kennisdocument gierzwaluw.

Netwerk groene bureaus, 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Quickscan Flora en Fauna Landsmeerderdijk 138 te Amsterdam. Croonenburo5, 06-09-2017, projectnummer 417627.

Bijlage I. Onderzoeksgebied.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.